

MIKKE PLOOG

KAUHUN JA MIELI- KUVITUKSEN AURA

kuva Jouko Ruokosenmäki

Jouko Ruokosenmäki

Niille, jotka Suomessa 70-luvulla lukivat kauhusarjakuvalehtiä, Ploogin nimi ja jämäkkä tyyli lienevät jääneet lähtemättömästi mieleen. Tehtyään pitkään töitä elokuvien parissa taiteilija palasi sarjakuvien pariin Abadazadin myötä. Hieman joulupukkia muistuttava, helposti ja römeästi naurava konkari vaikuttaa tyytyväiseltä uransa kulkuun.

Miten aloitit urasi?

– Will Eisnerin kautta. Työskentelin aiemmin animaatioiden parissa, ja menin sitten Willille töihin. En edes ajatellut sarjakuvia. Ollessani Willin hommissa eräs P*S Magazinen tekstaaja, Ben Oda, ehdotti että hakisin töitä Jim Warrenilta, joka kuulemma piti piirrosjäljestäni. Tuumasin, että sarjakuvien tekeminen voisi olla hauskaa. Koska mi-

nulla oli samaan aikaan vakityö, ei haitannut, että Jim Warren maksoi tosi kehnosti. Kun PS:n sopimus raukesi, päätin kokeilla onneani Marvelilla. Aluksi minua ei otettu kovin hyvin vastaan, koska en piirtänyt “Marvel-tyylillä”, mutta Roy Thomas järjesti minut hirviösarjakuvien pariin. Marvel aloitteli juuri uutta hirviösarjakuvien linjaa, ja sitä kautta päädyin piirtämään “Thmissusi yössä” -sarjaa. Loppu onkin historiaa (nauraa).

Luitko sarjakuvia jo lapsena?

– En oikeastaan, vasta myöhemmällä iällä. Tykkäsin kyllä Madin satiireista, ihailin Jack Davisia, Wally Woodia, Harvey Kurtzmania ja muita Mad-taiteilijoita. En ikinä innostunut supersankareista, en kai koskaan oikein uppoutunut siihen maailmaan.

– Kun ryhdyin piirtämään tosissani ja suunnittelin animaatioita, en ajatellut tyy-

liä, halusin vain piirtää hyvin. Juju on siinä, että piirtää hyvin. Kuvan on oltava pätevästi rakennettu, jotta animaattorit saavat sen liikkumaan. Suurin osa sarjakuvataiteilijoista keskittyi nimenomaan kehittämään omaa tyyliä, mutta minua se ei ikinä huolettanut. Siksi minulla ei vielääkään ole tyyliä (nauraa).

– Armeijassa piirsin opetuskuvia eri aiheista, ja tein paljon yhteistyötä P*S Magazinen kanssa. Kopioin lehdestä vuosikaudet Eisnerin piirroksia, mutta en lukenut sarjakuvia, joten en tiennyt Willistä mitään. Kun sitten menin hänelle hommiin, tunsin jo ennalta hänen tyylinsä. Will oli erittäin tarkka siitä, että sotilashahmot näyttivät oikeilta ihmisiltä, nuorilta amerikkalaispojilta, joilla oli oma persoonallisuus. Kun piirsin kasvot, Will saattoi vilkaista kuvaa ja todeta: “Ei tuo näytä amerikkalaiselta pennulta, anna hänelle lisää luonnetta”. Hän opetti, että ikinä ei pidä piirtää pelkkää naamaa, on

"Ihmissusi yössä" kuuluu Ploogin omiin suosikkeihin.

piirrettävä oikea henkilö. Willillä oli suuri vaikutus piirrostapaani ja tyyliini kertoa tarina. Hän opetti, että kannattaa yksinkertaistaa ja varmistaa, että tarina tulee kerrottua. Sarjakuvaa pitää ajatella mykkäelokuvana, jossa teksti ja puhekuplat ovat vain tukena.

Millainen sinusta on hyvä tarina?

– Pidän tarinoista, joissa on tilaa kehittää hahmoja. Eri asiat toimivat toki paremmin eri medioissa, mutta usein sarjakuvissa käy niin, ettei hahmojen rakentamiselle jätetä tilaa. Hahmot pitää tietty esitellä tarinan puitteissa. Minun on vaikea tehdä sarjakuvaa, jos siinä ei ole kunnan hahmoja. Ihmissusi oli hyvä hahmo, koska hänellä oli persoonallisuutta. Man-Thing oli vaikea, koska toiminnan piti tulla hänen luokseen. Man-Thing eli suolla, eli ensin tapahtumat piti kuljettaa sinne, ja kun viimein pääsit paikan päälle, Man-Thing ei edes puhunut! (nauraa).

– Tein Ihmissutta varmaan kauemmin kuin mitään muuta, mutta käsikirjoitusten taso alkoi laskea. Kuljetimme häntä

outoihin, hupsuihin paikkoihin, eikä meillä ollut kunnan kertomuksia, ainakaan "viikon demoni". Väsyin sarjaan, ja siksi siirryin siitä muistaakseni Frankensteiniin ja sitten Aaveajajaan. Tein siinä välissä kaikenlaista, barbaarisarjoja kuten Conan ja Kuningas Kull.

Teit myös paljon Apinoiden planeetta -sarjoja, osan lyijykynällä?

– Halusin kokeilla lyijykynällä ilman tussausta, koska halusin pehmeämpää jälkeä. Ikävä kyllä niihin aikoihin lyijykynäjaljen piti olla tosi vahvaa, jotta se voitaisiin painaa, joten koko ajatukselta meni pohja pois. Mutta juu, tein ne lyijykynällä, samoin yhden Kull-jutun, josta Marvel piti kovasti.

Eli he eivät vastustaneet kokeiluja?

– Eivät, tosin monet tussaajat eivät tykänneet siitä (nauraa).

Saitko päättää, kuka sinun piirroksesi tussasi?

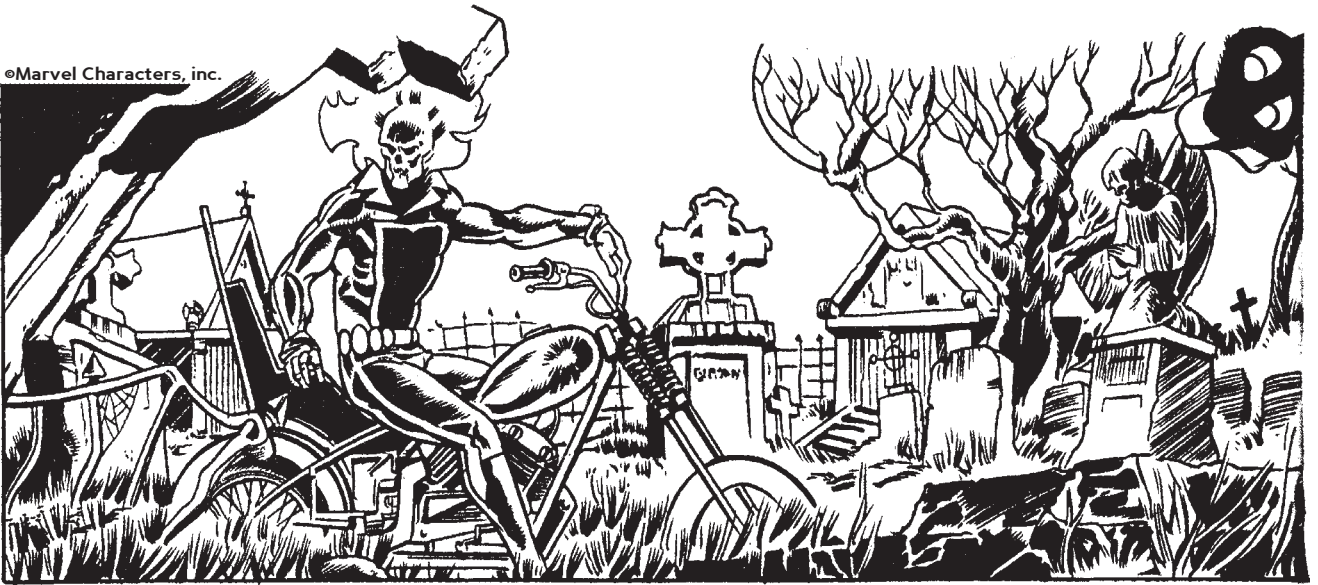
– En oikeastaan. Tein paljon töitä Frank Chiaramonten kanssa, joka oli työ-kaverini jo P*S Magazinissa. Frank ei ollut mikään hahmotaiteilija, hän oli enemmänkin konepiirtäjä. Kun P*S lopetettiin, Frank jäi työttömäksi. Hän oli vanha kaveri, joten pyysin häntä tussaamaan töitäni. Jos piirsin oikein tarkasti, hän teki hyvää jälkeä. Hän jäykisti piirrosjälkeä hieman, mutta ei se minua haitannut. Hän kehittyi ajan kanssa ja jäljestä tuli rennompaa. Frank oli enemmän DC-tussaaja kuin Marvel-tussaaja, jos tiedät mitä tarkoitan.

Sinä et ikinä tehnyt töitä DC:lle?

– En. En tiedä, miksen. En vain koskaan jutellut DC-tyyppien kanssa, eikä kukaan koskaan pyytänyt minua sinne töihin. Tuomasin, että odotan kutsua - jota ei ole vielä kukaan tullut. Tarkastan kyllä postini joka aamu (nauraa).

Apinoiden planeetan jälkeen taisit jättää sarjakuvat pitkäksi aikaa?

– Fantasia-sarja Weirworld oli itse asiassa viimeinen sarjakuvani Marvelille. Jim Shooterista oli juuri tullut Marvelin pomo. Marvel kutsui minut piirtämään Weirworldia, joka oli koko lailla sama juttu kuin Wizards, animaatio jota olin ollut tekemässä. Doug Moench kirjoitti loistavan tarinan, ja halusin tehdä sen albumimuodossa. Siihen aikaan Amerikassa kukaan ei tiennyt albumeista mitään. Olin käynyt Ranskassa ja Italiassa ja nähnyt, kuinka suosittuja albumit olivat. En voinut käsittää, miksi Amerikassa tehtiin sarjakuvia pieninä pehmytkantisina läsyinä. Halusin tehdä albumin, ja Jim Shooter hyväksyi ajatuksen. Olin jo ehtinyt luonnostella 68-sivuisen tarinan, kun minulle soitettiin ja sanottiin, että juttu piti lyhentää 30 sivuun. Miten helvetissä minä muka sen olisin tehnyt? Ei juttua voi katkaista keskeltä. Suutuin viettävästi, koska olin jo alkanut maalata sivuja. Lopulta totesin, että olkoon koko juttu. Siitä meinasi tulla varsinainen selkaus, Marvel uhkasi haastaa minut oikeuteen. Jopa Stan Lee soitti minulle: "Älä nyt, Mike, älä pakota meitä tekemään tätä". Ihan kuin joku kummisetä (nauraa)! "En halua tappaa sinua, älä pakota minua." Lopetin sarjakuvatyöt siihen ja palasin elokuvien pariin. En tehnyt sarjakuvia pitkään aikaan, seuraava taisi olla Tom Sawyerin sarjakuvaversio First Comicsille. Ja sitten tein Legenda joulupukista -albumin.

Aaveajaja liikkui alkuaikoina hieman eisnermäisissä tunnelmissa.

Vaikka et piirrä supersankarisarjakuvia, olet ollut tekemässä supersankarielokuvia.

– Olin tekemässä Teräsmiestä, Terästyttöä, X-Meniä ja Tomb Raideria, joka on aika lailla supersankarimainen. Opin niitä tehdessä sen, että supersankari-elokuvien tekeminen on tosi vaikeaa, koska hahmot ovat peräisin eri mediasta.

Et kuitenkaan osallistunut Aaveajaja-elokuvan tekoon?

– En, minua ei pyydetty. Tekijät varmaan pelkäsivät, että haluan nimeni teksteihin tai rahaa. Mutta ei se minua väiväa, Aaveajaja oli hyvä duuni, pidin hahmon piirtämisestä, mutta elokuva on kokonaan eri juttu. Varmaan parasta, etten osallistu projektiin.

Aiotko mennä katsomaan sen?

– Ilman muuta! Pakkohan minun on nähdä, kuinka Nicholas Cagen pää leimahtaa liekkeihin (nauraa). Liekehtivä kallo... siitä on paha pistää paremmaksi.

Sinäähän suunnittelit hahmon?

– No joo, tavallaan kai. Eipä siinä ollut paljon suunnittelemista: mies mustassa nahka-asussa, johon lisäsin valkoiset raidat, että kädet näkyisivät. Eikä liekehtivän kallon kanssa oikein ihmeitä voi tehdä! Moottoripyörän piirtäminen oli kyllä paskamaista. Halusin, että hän ajaa chopperilla, mutta en halunnut tehdä pyörästä itsenäistä hahmoa, yritin pitää sen yksinkertaisena. Vihasin pyörän piirtämistä hirveästi! Jos minä olisin saanut päättää, hän olisi kulkenut ympäriinsä paperipussissa tai laatikossa.

Palasit sarjakuvien pariin aika näytävästi Abadazadin myötä. Mistä moinen?

– Ajoitus vain osui kohdalleen. Tein yhtä animaatiota Los Angelesissa, ja kun olin palaamassa Lontooseen, sain puhelun Mark Alessilta. Hänellä oli fantasia-tarina, joka sopi kuulemma täydellisesti minun tyylini. Sehän kuulosti hienolta, ajatus lapsille sopivasta sarjakuvakirjasta miellytti minua enemmän kuin supersankarit tai suoraviivainen kauhu. Pidän kirjoista, jotka voi antaa lapsille luettavaksi, mutta ikävä kyllä Amerikassa ei ollut kysyntää sellaisille. Missä hitossa sellaisia voi myydä? Joulupukki-albumini opetti sen minulle. Mutta kun Alessi kertoi, että hänellä oli upouusi markkinointisuunnitelma, pyysin häntä lähettämään minulle tarinakuvauksen. Luin sen ja rakastuin tarinaan, konsepti oli aivan lois-

Abadazad: Kate ja merkillinen fantasiamaailma.

tava. Soitin Jean-Marcille ja sanoin: "Ryhdytään hommiin". Siitä se alkoi, teimme neljä numeroa sarjakuvalehteä, tosin neljättä ei ikinä painettu CrossGenin vararikon takia. Minä ja Jean-Marc omistimme osuuden tarinasta, ja koska rakastimme tarinaa, päätimme taistella sen puolesta. En ollut ikinä tehnyt mitään sellaista, ja epäröin hieman, koska minusta tällaisista taisteluista hyötyvät yleensä vain lakimiehet. Mutta me palkkasimme asianajajan ja ryhdyimme hankkimaan sarjan oikeuksia itsellemme. Siinä vaiheessa Disney astui kuvaan - he ottivat yhteyttä Jean-Marciin ja sanoivat haluavansa Abadazadin. Lopulta he ostivat koko CrossGenin, ihan vain saadaakseen Abadazadin. Oli koko lailla Disneyn

ajatus julkaista tarina kuvien ja tekstin yhdistelmänä, he halusivat säilyttää JM:n proosatyylin sekä sarjakuvamaisuuden. Aluksi en oikein uskonut, että homma toimisi, mutta kun näin ensimmäiset taittoluonnokset, muutin mieleni.

- JM kirjoittaa parhaillaan sarjan neljättä kirjaa. Kolmas ilmestyy alkuvuodesta, neljäs joskus kesällä. Meillä on sopimus kahdeksasta kirjasta, tarkoitus olisi kyllä tehdä kaiken kaikkiaan kaksitoista. Kaikki tietty riippuu siitä, ostetaanko kirjoja. Teidän täytyy ostaa niitä!

- Lukuisten tasojensa ansiosta tarina voisi jatkua vaikka kuinka pitkään. Siitä juuri pidän Jean-Marcin tekstissä, hän ei ikinä sulje ikkunaa takanaan. Hän saattaa jättää sen taakseen tietäen, että voi

palata avaamaan sen uudelleen ja löytää takaa aivan uuden tarinan. Olemme samalla aaltopituudella, meillä on samanlainen huumorintaju. Vaikka asumme kaukana toisistamme, teemme töitä toistemme taskuissa. Nautin paljon työstä JM:n kanssa.

Osallistutko tarinan kehittelyyn?

- Aluksi kyllä, mutta nyt kaikki aikani menee piirtämiseen. Puhumme JM:n kanssa hahmoista ja sen sellaisesta, mutta tarinan jätän hänen huolekseen. Hän on ammattilainen! On turha mennä keittiöön, jos sinulla on hyvä kokki. JM on loistava kokki, joten pysyn kaukana keittiöstä (nauraa).

Mike Ploog (s. 1942)

Oleellisia teoksia:

Essential Frankenstein, kirj. Gary Friedrich (Marvel 2006)

Essential Ghost Rider, kirj. Gary Friedrich (Marvel 2006)

Essential Werewolf by Night, kirj. Gerry Conway (Marvel 2006)

Suomennettuja sarjoja:

Apinoiden Planeetta 1-4/1974 (Semic), 1-5/1975; Frankenstein ja ihmissusi 1-6/1973 (Semic); Legenda Joulupukista (Like, 1993), Conan 2/1985 (Semic), Abadazad - Matka käsittämättömään (Sanoma Magazines 2006)

Toiminnan kuvaaminen oli tarpeen elokuvatuotissa - sekä Apinoiden planeetta -sarjakuvassa.